

HUDDINGE
KOMMUN

Tillgänglig utemiljö

Krav och riktlinjer för god tillgänglighet
vid ny och ombyggnad av allmän plats.

Upprättad av Gatu- och trafikavdelningen samt Gatu- och parkdriftavdelningen 2011
Senast reviderad 2013-07-01.

Innehåll

Inledning	3
Lagar och föreskrifter	3
Tillämpning	3
UTFORMNING AV UTEMILJÖN	4
Övergångsställe	4
Funktionskrav	4
Gångpassage	4
Busshållplats	5
Funktionskrav	5
Trappa	6
Funktionskrav	6
Ramp	7
Funktionskrav	7
Ledstång	7
Funktionskrav	7
Parkeringsplats för rörelsehindrad med särskilt tillstånd	7
Funktionskrav	7
Sittplatser	8
Funktionskrav	8
Hinder	9
Funktionskrav	9
GATUARBETEN	10
Avstängning vid gatuarbete	10

Inledning

Någon gång under vår livsperiod kommer vi alla att vara extra beroende av att miljön runt omkring oss är utformad på ett tillgängligt sätt. Som barn har man svårt att se över parkerade bilar, uppfatta var ljud kommer ifrån och kliva i höga trappor. En förälder med barnvagn är beroende av till exempel ramper. När vi blir äldre sätts kroppens funktioner ned och det som ofta påverkas först är syn- och hörsel. En funktionsnedsättning kan vara medfött eller ha uppstått till följd av olycka eller sjukdom. En person kan ha en funktionsnedsättning livet ut eller under en period av sitt liv. Många kan därför under en kortare tid vara mer beroende av att det finns avfasningar i korsningar och att det finns soffor utplacerade på strategiska platser. Riktlinjerna gäller på kommunens mark – allmän platsmark och ska följas för att Huddinge ska bli tillgängligt för alla.

Riktlinjerna vänder sig till alla som arbetar med utformning av allmän platsmark, det vill säga planerare, projektörer, externa konsulter och entreprenörer. Vid om- och nybyggnation finns många avväganden som ska göras. De topografiska förutsättningarna, estetiken och ekonomin är givetvis styrande men trots det måste begränsningar av tillgängligheten reduceras till ett minimum.

Lagar och föreskrifter

Detta tillgänglighetsdokument utgör tillsammans med Gatukontorets handbok med typritningar samt Gestaltningssprogram grunden för att utforma och bygga en offentlig miljö som är tillgänglig och användbar för alla. Dokumentets innehåll bygger på Boverkets föreskrifter och allmänna råd om tillgänglighet (BFS 2011:5 - ALM2) samt enkelt avhjälpta hinder (BFS 2011:13 - HIN2 med ändringar i BFS 2013:9 - HIN3).

Tillämpning

De råd och funktionskrav som anges i detta dokument gör ej anspråk på att täcka samliga ingående element i utomhusmiljön som Gatuavdelningarna ansvarar för. De åtgärder som beskrivs är de som förekommer och utförs i störst omfattning och där det finns behov av lika utförande. Övriga åtgärder som till exempel badplatser, lekplatser, offentliga toaletter och torg beskrivs inte här utan vid utformning av sådana unika objekt hänvisas direkt till rekommendationer i Boverkets föreskrifter.

Utformning av utemiljön

Övergångsställe

Ett övergångsställe ska vara utformat så att både person med rörelsenedsättning och synskadade kan använda det. Övergångsstället kan utföras med eller utan cykelöverfart. Anläggs cykelöverfart vid övergångsstället är det viktigt att denna placeras närmast korsning och att personer med behov av ramp ej blir hänvisade till att använda cykelöverfarten.

Funktionskrav

En del av övergångsstället (2 m) utformas med ett kantstöd minst 6 cm och en rad med vita släta plattor för att underlätta för synsvaga och blinda att hitta en kännbar kant. Den kännbara kanten ska placeras vinkelrätt gångriktningen.

Detta är viktigt eftersom synskadade personer använder kanten för att ta ut riktningen vid korsande av gata.

Andra delen av övergångsstället ska vara avfasat och belagt med slät, hårdgjord, halkfri yta för att underlätta för personer med rullstol och rullator. Rampen ska ej kontrastmarkeras.

Placeringen av skyltstolpe beror på gångbanans bredd vid övergångsstället.

God allmän belysning är viktig.

Detaljutformning enligt Gatukontorets handbok – typritning övergångsställe

Övergångsställe med ramp och kontrastmarkering.

Gångpassage

Vid lokalvägnätet ordnas i normala fall begränsat med gångbanor och övergångsställen. För att underlätta passage ska kantstenen på gångbanan i förekommande fall sänkas till noll för att underlätta för personer med funktionsnedsättning. Eftersom platsen inte är ett övergångsställe ska den inte försees med kontrastmarkering.

Detaljutformning enligt Gatukontorets handbok – typritning gångpassage

Busshållplats

Det är viktigt att alla busshållplatser i kommunen utformas på ett likvärdigt sätt. Detta underlättar för personer med orienteringssvårigheter så att de hittar rätt. På- och avstigandet ska gå lätt även för synskadade och personer med funktionsnedsättning. Väderskyddet ska placeras vid främre delen av hållplatsen i samråd med Trafikförvaltningen (före detta SL).

Funktionskrav

Kantstenen ska vara 16 cm hög på en längd av 22 m (plats för en buss). Hållplatslängd för flera bussar i samråd med Trafikförvaltningen.

Närmast kantstödet läggs två rader (0,7 m) med släta vita plattor för kontrastmarkering.

Ledstråk mellan kur och kontrastmarkering utförs med två rader (0,7 m) vita sinusplattor.

Stoppläge för främrdörr utförs med fyra svarta kupolplattor (0,7m x 0,7m).

Närliggande gångbana ska vara plan, hårdgjord och halkfri. Förekommande cykelbana ska placeras bakom regnskydd utan konflikt med av- och påstigande.

God allmän belysning är viktig.

Detaljutformning enligt Gatukontorets handbok - typritning busshållplats.

Kontrastmarkering vid busshållplats.

Trappa

Trappor ska utformas med räcke, halk- och snubbelfri yta och kontrastmarkeringar som underlättar för alla. En nybyggd trappa ska kompletteras med en användbar ramp, alternativ väg som personer med nedsatt rörelseförmåga kan använda eller i vissa fall hissanordning. En trappa ska för att minimera snubbelrisken innehålla mer än två trappsteg och bör utformas raka.

Funktionskrav

Fri bredd på trappor ska vara minst 1,5m.

Längre trappor ska avdelas med vilplan och gärna ha sittmöjlighet.

Vilplanet ska vara minst 1,3 m långt.

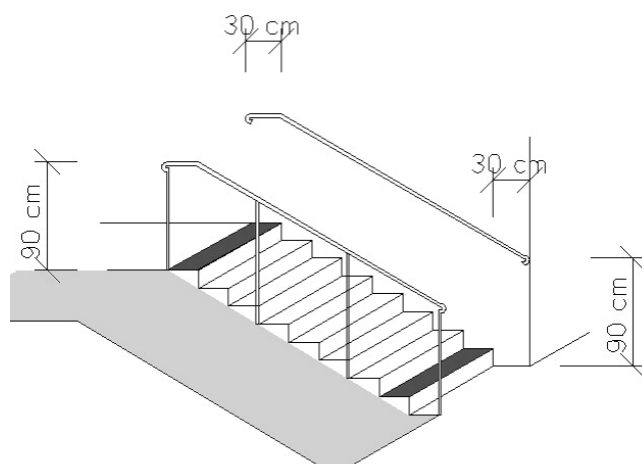
Trappstegsdjupet ska vara 0,30 m och trappstegshöjden ska vara max 0,15 m, för att vara bekväm att gå i. Trappstegen ska vara av samma höjd och djup i hela trappan.

Trappor ska förses med ledstång på båda sidor.

Om trappan är bredare än 2,2 m kan en barnvagnsramp placeras i trappan. Ett ledstång ska finnas mellan barnvagnsrampen och trappan.

Översta och nedersta stegen i varje trapplopp ska kontrastmarkeras över hela trappsteget.

Trappan ska belysas, särskilt viktigt i slutet och början av trappan.

Kontrastmarkering och räcke i trappa.

Ramp

Där det finns trappor ska alternativ väg finnas antingen via ramp, annan väg eller om möjligt hiss vid längre trappor. Ramper skall utformas så att även personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga kan förflytta sig säkert.

Funktionskrav

Rampens fria bredd ska vara minst 1,30 m.

Lutningen ska vara högst 1:20, helst ännu flackare.

Avåkningsskydd i form av en kant minst 4 cm hög och ledstång ska finnas.

Början och slutet av rampen ska markeras med avvikande ljushetskontrast

En ramp ska uppta högst 50 cm i höjdskillnad. Vid större höjdskillnad blir rampen längre och måste då delas upp i sektioner med vilplan emellan.

Varje vilplan ska vara minst 2 m långt. Lutningen på vilplanet får vara högst 1:50.

Ledstång

Trappor och ramper samt gångvägar som har brant lutning och där det finns risk för isbildning, ska förses med ledstång. Ledstången ska vara ergonomisk och greppbar och ha kontrasterade ljushet gentemot omgivande ytor samt löpa oavbrutet.

Funktionskrav

Ledstångens höjd ska vara 90 cm över markytan.

Ledstången ska gå förbi översta och nedersta stegframkanten resp. rampens början och slut med minst 30 cm. Förlängningen behövs för att personer med synskada ska veta när trappan börjar och slutar och för att ge stöd vid första och sista steget.

Handledaren på räckets ska vara 35-40 mm i diameter för att vara greppvänligt och vara möjlig att hålla i även förbi infästningarna.

Parkeringsplats för rörelsehindrad med särskilt tillstånd

Huddinge kommuns gällande parkeringsnorm ger en rekommendation att en procent av platserna vid en parkering skall utformas för besökare med funktionsnedsättning samt reserveras för detta ändamål. Minst en plats anordnas även för mindre parkeringsanläggningar (mer än 10, mindre än 100). Vid platser där det förväntas finnas större efterfrågan på platser för personer med funktionsnedsättning, till exempel vårdinrättning eller sjukhus, skall särskild utredning av behovet utföras.

Funktionskrav

Lutning i sidled och längdled bör ej överstiga 1:50.

Parkeringsplats som är placerad vinkelrät mot trottoaren ska vara 5 m bred för att en ramp från bilen ska kunna fällas ut. Finns gångyta bredvid parkeringsplatsen kan breddmättet minskas. Minsta bredd är dock 3,6 m.

Vid parkering utmed gata ska längden vara minst 9 m lång.

En ramp till gångbana ska ordnas om parkeringsplatsen ligger i gatunivå. Rampens lutning ska vara max 1:12 samt minst 90 cm bred.

Avståndet mellan parkeringsplatsen och målpunkten bör vara högst 25 m.

Sittplatser

Äldre och personer med funktionshinder är beroende av att det finns platser att vila på.

Soffor är särskilt viktiga att placera på allmänna platser som parker, torg, promenadstråk och i centrum. I branta backar kan en soffa placeras nedanför och ovanför backen. I långa och krävande backar kan ett antal soffor placeras även mitt i backen. Likaså ska det finnas soffor utplacerade i områden där många äldre bor, utmed gångvägar till sjukhus, vid boende för äldre och personer med funktionshinder samt vid vårdinrättningar. Att lämna en jämn och hårdgjord yta bredvid en bänk gör det möjligt för den rullstolsburne att sitta jämte ledsagaren.

Funktionskrav

En soffa ska både vara lätt att sätta sig i/resa sig ur och vara bekväm att sitta i. För att uppfylla detta ska soffan ha både rygg- och armstöd och sittytans plan skall inte vara bakåtlutande.

Sitthöjden ska vara mellan 45–50 cm.

Armstödet ska placeras 20 cm över sitthöjden. Armstödet ska minst nå fram till sittytans framkant. Armstödet ska ha en avslutning som är lätt att greppa.

Lutningen på ryggstödet ska vara rak.

En hårdgjord och plan yta med plats för rullstol ska lämnas intill soffan.

Detaljutförning enligt Gatukontorets handbok – typritning sittplats

Exempel på tillgänglig soffa.

Hinder

Gång/mopedfälla, bilspärr och bommar på gång- och cykelnätet ska utformas så de inte hindrar framkomlighet för oskyddade trafikanter eller utgör skaderisk.

Funktionskrav

Passagen måste göras minst 1,50 m bred. Gångfällor och andra avspärrningar på gång- och cykelbana måste märkas tydligt så att de syns bra även i mörker.

Detaljutförning enligt Gatukontorets handbok – typritning bilspärr

Gatuarbeten

Ett gatuarbete är en del av stadsmiljön under kortare eller längre perioder. Det är viktigt att arbetsplatsen är väl avgränsad och ej försvårar för gående att passera. Personer med funktionsnedsättning har svårare än andra att ta sig fram vid gatuarbeten som inte är tydligt avgränsade.

Avstängning vid gatuarbete

Vid schaktarbete i Huddinge kommun där oskyddade trafikanter påverkas ska tillfälliga avstängningar ordnas så att gående kan passera arbetsområdet på ett säkert och så gent sätt som möjligt. Vid arbeten på gator och gångbanor är det särskilt viktigt att se till att framkomligheten inte försämras för personer med funktionsnedsättning eftersom de ofta har svårare än andra att ta alternativa vägar.

Yta som används av gångtrafikanter ska hållas fri från hindrande föremål som arbetsredskap, byggnadsmaterial, maskiner och dylikt. Behovet av skydd och anordningar för funktionshindrade, barn och övriga oskyddade trafikanter ska beaktas särskilt vid planering och genomförande.

Gångtrafiken kan vara kvar på gångbanan om den fria gångbanelängden förbi arbetsområdet är minst 1,5 meter och om det vid schaktarbete enbart är ena sidan av gångbanan som berörs. I annat fall görs ett provisoriskt gångutrymme, minst 1,5 meter brett i körbanan. Mot trafiken ska tung avstängning finnas. Utspetsningar för personer som använder rullstol ska göras där gångtrafiken leds ner och upp. Övriga krav vid gatuarbete hänvisas till dokumentet Arbete på väg 2008:3 utgiven av Vägverket och Sveriges kommuner och landsting.

**HUDDINGE
KOMMUN**

www.huddinge.se